

Юлія Мельник

студентка гр. ФФвн-41,

Вінницький навчально-науковий інститут економіки

Західноукраїнського національного університету, м. Вінниця

Науковий керівник: д.е.н., професор Борис Погрищук

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Через бойові дії та окупацію низки територій було знищено, пошкоджено або ж призупинено діяльність підприємств багатьох галузей, а значна частина бізнесів здійснила релокацію в центральні та західні регіони країни. Тоді як до початку війни одним з головних економічних завдань нашої країни було забезпечення підтримки інноваційних (еко)систем, стимулювання їх розвитку та залучення фінансування в українські проекти. В останні роки відбувалися активні процеси розвитку інноваційної діяльності багатьох високотехнологічних галузей й розбудови інноваційної екосистеми (зокрема, створення і функціонування Українського фонду стартапів, удосконалення нормативно-правового та інституційного забезпечення інноваційного розвитку підприємництва тощо), але війна внесла свої корективи у ці процеси [1, с. 76].

Успішність реалізації цілей інноваційної діяльності значною мірою залежить від форм та методів її організації, наявних джерел та способів її фінансового забезпечення. Залежно від того, як інноваційні продукти і технології посідають провідне місце серед компонентів національної безпеки, провідні країни світу зосереджують свою увагу на пошуку можливостей розвитку та підтримки інноваційної діяльності. За таких умов поширення набуває значна кількість способів та джерел фінансового забезпечення інноваційної діяльності та розробляються напрями щодо непрямої підтримки інновацій та реалізації інноваційних проектів.

В сучасних умовах активізація інноваційної діяльності можлива шляхом розвитку системи фінансового забезпечення, що спрямовується на вирішення низки важливих завдань, серед яких :

- формування сприятливих умов для ефективного та цілеспрямованого впровадження нововведень у різних сферах національного господарства країни, налагодження структурно-технологічного оновлення;
- збереження та розвиток стратегічного науково-технологічного потенціалу в пріоритетних напрямках розвитку;
- створення необхідних матеріальних умов для збереження кадрового потенціалу науки і техніки, запобігання його відтоку за кордон.

Елементами цієї системи виступають [2]:

- сукупність джерел надходжень коштів;
- механізм акумуляції грошових надходжень та їхнього вкладання в інвестиційні проекти і цільові програми;

– механізм контролю над інвестиціями, включаючи систему зворотності й оцінки ефективності використання власного і позикового капіталу .

За ступенем участі у грошовому забезпеченні структур, що проводять НДДКР, можна виділити такі види фінансування інноваційної діяльності [3, с. 48]:

1) фінансове забезпечення інноваційних проєктів державою, що базується на виділенні коштів з бюджету на пріоритетні для держави наукові проєкти;

2) надання кредитів на здійснення інноваційного розвитку банківськими та кредитними установами;

3) інвестиційні вкладення, що визначаються участю в перспективних, на думку інвестора, з бізнесової точки зору, наукових дослідженнях, що мають переважно прикладний характер;

4) самофінансування, що полягає у проведенні наукових і промислових досліджень, прикладних розробок за рахунок власних коштів, основними джерелами яких виступають прибуток та амортизаційні відрахування.

Аналіз структури та динаміки формування джерел фінансового забезпечення інноваційної діяльності показує, що частка фінансування інноваційного розвитку з боку держави знаходиться на низькому рівні, в той час основним джерелом забезпечення інноваційної діяльності залишаються власні кошти підприємств та запозичені ресурси. Така тенденція негативно впливає на впровадження в життя новаторських ідей та зниження частки підприємств, що ведуть інноваційну діяльність [3].

Резервом інноваційного розвитку є також фінансування через нетрадиційні (альтернативні) інструменти: венчурні фонди, бізнес-інкубатори, бізнес-ангели, краудфандінг. Особливою формою капіталу є венчурний капітал. Інвестори, беручи участь у фінансуванні, фактично виступають як замовники майбутніх нововведень, якщо вони виявляються успішними – як співвласники новоутвореної фірми. Венчурне фінансування виконує роль попередньої оплати витрат на виконання замовлень на новачку [4, с. 56].

У даному контексті заслуговує на увагу досвід роботи Вінницького індустріального парку, що було створено для збільшення інвестиційних надходжень в економіку регіону, покращення інвестиційного іміджу, забезпечення населення робочими місцями, розширення можливостей для формування сприятливих умов функціонування промислових підприємств й розвитку супутніх видів інноваційного підприємництва.

У місті Вінниці функціонує Комунальне міське підприємство «Вінницький муніципальний центр інновацій», діяльність якого спрямована на залучення інвестиційних ресурсів для економічного розвитку міста, гарантування належних умов для ефективної роботи бізнес-структур, покращення інвестиційного клімату та іміджу міста та області, а також сприяння економічного зростання та зміцненню конкурентоспроможності регіону.

Основними напрямками роботи підприємства є підтримка та облаштування усіх структурних елементів Вінницького індустріального парку, що здійснює

функції управлінської компанії та розвиток технологічного інноваційного парку Вінниччини.

Розвиток індустріальних парків надає можливість проявити повною мірою інвестиційну потужність та покращити економічний потенціал регіону. Передусім, індустріальний парк працює у напрямі концентрації промислового товарного виробництва за сформованими межами житлових масивів та центру міста. Таким чином створюються сприятливі умови для високотехнологічного розвитку виробництва з високою доданою вартістю виготовлених товарів, відбувається об'єднання окремих виробництв в кластерні утворення, що надає нові можливості для SMART-розвитку та розширення спеціалізації регіонального виробництва [5]. На державному рівні та для місцевих громад такі структури (індустріальні парки) відіграють важливу роль у забезпеченні високого рівня соціально-економічного розвитку регіону та сприяють активізації інноваційної діяльності підприємницького сектору.

Список використаних джерел

1. Горященко Ю. Г., Онищенко У. В., Малихіна К. В. Фінансування малого інноваційного підприємництва в сучасних умовах розвитку. *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті*. 2022. № 4 (81). С. 74-86.
2. Колодяжна І. В. Борблік К. Е. Джерела фінансування інноваційної діяльності підприємств України. *Науковий вісник Мукачівського державного університету «Економіка та суспільство»*. 2017. Вип. 9. URL: <https://msu.edu.ua/mdu-bulletin/> (дата звернення 21.03.23).
3. Гуца А. В., Боронос В. Г., Романова Ю. Ю. Фінансове забезпечення інноваційної діяльності підприємств. *Ефективна економіка*. 2019. № 11. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7445> (дата звернення: 25.04.2023). DOI: 10.32702/2307-2105-2019.11.172
4. Ризики та перспективи розвитку України у період посткризового відновлення: [монографія] / А. І. Даниленко, В. В. Зимовець, В. І. Сиденко [та ін.]; за ред. А. І. Даниленка. К.: Ін-т екон. та прогнозування НАН України, 2012. 348 с.
5. Концепція Вінницького індустріального парку. URL: <http://www.vmr.gov.ua> (дата звернення 18.02.23 р.)